

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово - економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НР
_____Л.М.Рославець
_____20__ р.

**Методичне забезпечення
семінарських занять з дисципліни
Соціологія**

для студентів спеціальностей:

- 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
- 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
- 133 «Галузеве машинобудування»

Уклав

О.М. Гайдей

Розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії гуманітарних
та соціально-економічних дисциплін
Протокол № _____
від „____” _____ 20__ р.

Голова циклової комісії

О.Г.Дрозд

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

ТЕМА: Основні етапи і тенденції розвитку соціологічної думки

МЕТА:

Навчальна: з'ясувати сутність та становлення соціології як науки;

Розвиваюча: розвивати у студентів вміння аналізу та синтезу навчального матеріалу;

Виховна: виховувати уважність, зібраність, спостережливість, активну життєву позицію.

План:

- 1 Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи.
- 2 Основні положення соціологічних поглядів О.Конта, Е.Дюркгейма, М.Вебера, В.Паретто.
- 3 Політична соціологія М. Драгоманова.
- 4 Українська ідея М. Грушевського.
- 5 Ідея національної держави В.Липинського.
- 6 Новітні соціологічні теорії: «теорія обміну», «теорія раціонального вибору», сучасні теорії фемінізму, постмодерністські соціологічні теорії.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: соціологія, закон соціології, суспільний договір, соціологічна теорія.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: шкала оцінки усного виступу доповідача, мультимедійні презентації.

Теми рефератів:

- 1 О.Конт – родоначальник соціологічної науки.
- 3 Теорія суспільства Г. Спенсера.
- 3 Е.Дюркгейм про цінності та ідеали.

Література:

- 1 Барвінський А.С. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / А.С. Барвінський. – К.: Академія, 2005. – С. 23 – 35.
- 2 Жоль К.К. Соціологія: навч. посіб. / К.К. Жоль. – К.: Либідь, 2005. – С. 12 – 31.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 36 – 112.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація.

Мета:

Навчальна: з'ясувати сутність суспільства як соціальної системи та охарактеризувати соціальну структуру суспільства;

Розвиваюча: навчати студентів класифікувати суспільство та розвивати у студентів вміння та здатність до соціологічного стилю мислення;

Виховна: виховувати у студентів почуття справедливості та толерантності до оточуючого середовища.

План:

- 1 Зміст поняття «суспільство». Загальна характеристика базисних компонентів суспільства: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни.
- 2 Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль.
- 3 Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
- 4 Соціальні зміни та соціальні процеси. Природа та типи соціальних рухів. Різновиди соціальних процесів.
- 5 Соціальні інститути суспільства.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: суспільство, соціальна стратифікація, соціальна роль, соціальний статус, маргінал, соціальна мобільність.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: шкала оцінки усного виступу доповідача, мультимедійні презентації.

Теми рефератів:

- 1 Громадянське суспільство та шляхи його формування
- 2 Модернізація: сутність, ознаки, види та форми прояву
- 3 Україна на шляху до громадянського суспільства: труднощі та перспективи
- 4 Маргінальність соціальних груп та етапи трансформації українського суспільства.

Література:

- 1 Барвінський А.С. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / А.С. Барвінський. – К.: Академія, 2005. – С. 36 – 59.
- 2 Вебер М. Основные понятия стратификации // А. И. Кравченко / Социология: хрестоматія для вузів / А.И. Кравченко – М.: Аграф, 2003. – С. 34 – 186.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 121 – 141.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Прогнозування та попередження конфліктів. Стратегії виходу з конфліктів.

Мета:

Навчальна: з'ясувати сутність конфлікту, його причини, структуру, стадії, форми, наслідки;

Розвиваюча: навчати студентів класифікувати конфлікт та визначати його стадії та розвивати вміння аналізу та синтезу навчального матеріалу;

Виховна: виховувати гуманізм, толерантність, уважність, зібраність, спостережливість, активну життєву позицію.

План:

- 1 Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Соціальний конфлікт в теоріях відомих філософів та сучасних вчених.
- 2 Поняття «соціальний конфлікт». Причини соціальних конфліктів.
- 3 Класифікація конфліктів.
- 4 Етапи розвитку та функції конфліктів
- 5 Медіаторство. Ролі медіаторів.
- 6 Шляхи розв'язання конфліктів.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: конфлікт, соціальний конфлікт, медіатор, стратегія, тактика конфлікту, бунт, бойкот, саботаж.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: шкала оцінки усного виступу доповідача, мультимедійні презентації.

Теми рефератів:

- 1 Медіаторство в умовах сучасної України
- 2 Культура та соціальні конфлікти
- 3 Переговори у конфліктних ситуаціях
- 4 Міжнародні та міжетнічні конфлікти та їх специфіка

Література:

- 1 Барвінський А.С. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / А.С. Барвінський. – К.: Академія, 2005. – С. 63 – 77.
- 2 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 318 – 339.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Соціальні процеси як соціологічна категорія.

Мета:

Навчальна: з'ясувати особливості етнічних, релігійних процесів в сучасному світі та Україні;

Розвиваюча: розвивати у студентів вміння аналізу та синтезу навчального матеріалу;

розвивати вміння та здатність до соціологічного стилю мислення;

Виховна: виховувати у студентів повагу до соціального оточення, толерантне ставлення до представників інших національностей, почуття гордості та патріотизму.

План:

- 1 Особливості розвитку та перебігу соціальних процесів в сучасному світі.
- 2 Поняття етносу та основні етапи його розвитку.
- 3 Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація.
- 4 Націоналізм як соціальне явище.
- 5 Особливості проявів сепаратизму та тероризму.
- 6 Етнічно - релігійний екстремізм.
- 7 Сучасні релігії, функції релігії як соціального інституту.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація, сепаратизму, етнічно - релігійний екстремізм, етнос.
Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: шкала оцінки усного виступу доповідача.

Теми рефератів:

- 1 Проблеми відродження патріотизму та прояви націоналізму в Україні.
- 2 Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві.

Література:

- 1 Барвінський А.С. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / А.С. Барвінський. – К.: Академія, 2005. – С. 23 – 35.
- 2 Жоль К.К. Соціологія: навч. посіб. / К.К. Жоль. – К.: Либідь, 2005. – С. 12 – 31.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 36 – 112.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Соціологія громадської думки

Мета:

Навчальна: розглянути складові соціології громадської думки;

Розвиваюча: розвиваюча: розвинути вміння стисло та грамотно висловити свої міркування щодо розвитку суспільства та обґрунтувати їх;

Виховна: виховувати гуманізм, толерантність, уважність, зібраність, спостережливість, активну життєву позицію.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: громадська думка, соціальні відносини, процеси, канал висловлювання, засоби масової комунікації.

План:

- 1 Громадська думка як оцінюючий фактор соціально-політичного рівня розвитку суспільства.
- 2 Функції та канали висловлювання громадської думки.
- 3 Засоби масової інформації як «четверта влада». Функції ЗМІ.
- 4 Вплив засобів масової комунікації на формування громадської думки, політичну свідомість та культуру. Суперечності розвитку вітчизняних ЗМІ.

Теми рефератів:

- 1 Громадська думка на різних етапах розвитку людства.
- 2 Громадська думка в діяльності політичних партій та соціальних рухів.

Література:

- 1 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 378 – 393.

2 Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. / Є.В. Сірий. – К.: Магнолія, 2007. – С. 185 – 232.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Соціологія гуманітарної сфери.

Мета:

Навчальна: розглянути складові соціології гуманітарної сфери;

Розвиваюча: розвиваюча: розвинути вміння стисло та грамотно висловити свої міркування щодо розвитку суспільства та обґрунтовувати їх;

Виховна: виховувати гуманізм, толерантність, уважність, зібраність, спостережливість, активну життєву позицію.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: культура, звичай, традиція, обряд, ритуал, цінності, норми, культурне поле, субкультура, контркультура, альтернативна культура, культурна трансмісія, культурний конфлікт.

План:

- 1 Складові соціології гуманітарної сфери. Поняття культури в соціології.
- 2 Види, форми культури та їх взаємодія.
- 4 Акультураційні стратегії в сучасному світі.
- 5 Соціальні функції культури; її структурні елементи.
- 6 Соціологія освіти: об'єкт, предмет, функції.

Теми рефератів:

- 1 Параметри культурних структур
- 2 Проблеми відродження національної культури в Україні
- 3 Відмінності «міської» та «сільської» культури
- 4 Характеристика масової культури та форми її прояву
- 5 Криза освіти і шляхи її подолання
- 6 Освіта і соціальна мобільність
- 7 Соціологічні аспекти розвитку приватної освіти в сучасній Україні

Література:

- 1 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002. – С. 378 – 393.
- 2 Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. / Є.В. Сірий. – К.: Магнолія, 2007. – С. 185 – 232.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Основні методи конкретно - соціологічних досліджень.

Мета:

Навчальна: ознайомити студентів з методикою та технікою соціологічних досліджень;

Розвиваюча: навчати студентів класифікувати суспільство та розвивати у студентів вміння та здатність до соціологічного стилю мислення;

Виховна: виховувати у студентів почуття справедливості та толерантності до оточуючого середовища.

План:

- 1 Особливості підготовки та проведення соціологічних досліджень
- 2 Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти.
- 3 Основні методи конкретно - соціологічних досліджень.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: вибірка в соціологічному дослідженні, опитування, інтерв'ю, анкетування, спостереження, гіпотеза.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: шкала оцінки усного виступу доповідача, мультимедійні презентації.

Теми рефератів:

- 1 Соціологічні центри України.
- 2 Місце і роль соціологічних досліджень у вивченні соціальної реальності в суспільстві.
- 3 Місце соціологічних досліджень в житті сучасного українського соціуму?

Література:

- 1 Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г. Городяненка. – К., 2007 – С. 464 – 512
- 2 Барвінський А.С. Соціологія: Навч. посібник / А.С. Барвінський. – К.: Либідь, 2005 – С. 254 – 267